

ligheder. En almindelig Nedsættelse med visse Procent maa nemlig paa Forhaand betragtes som udelukket ifølge Loven af 1871, der ogsaa paa dette Punkt én Gang har truffet en Afgørelse⁹¹⁾. Og en *Ombonitering*, som Loven af 1871 ansaa for *det eneste praktiske Grundlag* for en eventuel Nedsættelse, vil utvivlsomt ikke i Nutiden medføre noget for Arvefæsterne tilfredsstillende Resultat.

Men dernæst — og det er Hovedsagen — synes man med Grund at kunne henviser til det af Finansministeriet i sin Tid anvendte Argument overfor Andragendet af 1867, at „den stedfundne Ordning kun da kunde kaldes ubillig, naar de vedkommende Arvefæstere maatte siges at have *den samlede Ejendom* paa strenge Vilkaar”. En nærmere Beregning vil formentlig godtgøre, at der som almindelig Regel ingensinde har foreligget eller nu foreligger en saadan Ubillighed. En Gennemgang af Jordebogen viser, at der i Nutiden er bortarvefæstet „tillagt” Jord til samlet Hartkorn ca. 30⁷/₈ Td. i Forening med gammel Fæstejord af i alt ca. 229¹/₈ Td. Hartkorn, samt at Afgifterne af førstnævnte Jorder udgøre i alt ca. 681⁵/₈ Td. Havre, medens der af den tidligere Fæstejord svares i alt ca. 938 Tdr. Havre og 752¹/₂ Pd. Smør. Naar disse Afgifter af den gamle Fæstejord og de tillagte Jorder i Forening udregnes til en Gennemsnitsafgift pr. Tønde af Ejendommens fulde Hartkorn, udkommer som Resultat en Afgift paa ca. 6¹/₅ Td. Havre og 2⁷/₈ Pd. Smør pr. Td. Hartkorn. Reduceres nu disse Værdier til Penge, Havren efter en Pris af 6 Kr. 50 Ø. pr. Td. (omtrent Gennemsnittet af Kapitelstaksterne for Bornholm for de 10 Aar 1894—1903), Smørret efter 85 Ø. pr. Pd. (ligeledes), og de herefter udkomne Beløb kapitaliseres med Tallet 25, bliver Resultatet, at Afgifterne for Tiden repræsenterer en Købesum af i alt ca. 1,070 Kr. pr. Td. Hartkorn. Denne Værdi er ikke alene under Halvdelen af den Købesum, som Afgifterne af de „isolerede Parceller” gennemsnitsvis repræsenterer, men ogsaa betydelig mindre end Gennemsnitsprisen for de af Sognene i Flæng afhændede Udmærkslodder, jvfr. herved ovenfor, og kan formentlig heller ikke i sig selv anses for noget ubilligt Vederlag for den stedfundne Bortarvefæstning af Ejendommene⁹²⁾. Nu viser tilmed ogsaa det praktiske Liv, at Afgifterne af Ejendommene dog ikke i det store og hele kunne føles som saa overvættede byrdefulde. I de senere Aar er der nemlig foregaaet mange Køb og Salg af Arvefæstejendomme — og i øvrigt ikke blot af de samlede Ejendomme, men ogsaa af de (oprindelig) raa Jorder alene, hvad enten nu disse i sin Tid have været „tillagte” eller ej, jvfr. det ovenfor bemærkede om, at de fleste Gaardejere i Tidens Løb have afhændet deres tidligere tillagte Lodder. Og i denne Forbindelse maa det jo erindres, at alle de vedkommende Arvefæstejendomme, der saaledes have været Genstand for Køb og Salg, formentlig nu maatte lades ude af Betragtning, selv om man i øvrigt vilde imødekomme Andragernes Krav gennem en Lovbestemmelse, der omfattede den samme Klasse Jorder som Loven af 1871 (med den ovenfor nævnte Begrænsning); thi det kan jo fremdeles med fuld Føje siges, at Afgiftsbyrden i alle disse Tilfælde er udlignet ved Købet af Ejendommene, jvfr. om Princippet i Loven af 1871 ovenfor.

Ifølge ovenstaaende kan det da ikke her anbefales at imødekomme Andragendet — hverken med nogen Nedsættelse efter et „passende Forhold” eller med det hermed ganske ensartede Mittel, Fastsættelse af „en vist højeste Pris” for Erlæggelsen af den aarlige Ydelse. Den hele Arvefæstesag synes atter at burde overgives til den Ro og Hvile, den nu har nydt i det siden 1879 forløbne Tidsrum.

91) Motiverne til Loven af 1871 udtalte sig meget bestemt imod en „gennemgaaende Nedsættelse af Afgifterne med visse Procent”, jfr. ovenfor, og i Rigsdagen tiltraadte man ganske Motivernes Opfattelser, se Landstingstidende 1871—72, Sp. 322.

92) Det vil ses, at de tillagte Jorder i Nutiden repræsenterer baade et ringere samlet Afgiftsbeløb og mindre Hartkorn end de Jorder, hvortil Loven af 1871 havde Hensyn, jfr. ovenfor Side 15. Grunden hertil er formentlig dels den, at Loven angik alle, underhaanden bortarvefæstede, raa Jorder, altsaa ogsaa de til „jordløse Husmænd” eller alle Ikke-Fæstere overdragne, dels den, at en Del af de tillagte Jorder i Tidens Løb er bortsolgt fra de gamle Fæstejorder, jfr. straks nedenfor i Teksten. Udregningen i Teksten angiver, saaledes som det er betonet, den Købesum, som de samlede Ejendomme i Nutiden repræsenterer. Denne Værdi kommer dog formentlig den virkelige Gennemsnitspris, hvorfor Ejendommene i sin Tid ere overtagne, meget nær. Thi vel ere alle ifølge Lov 1871 foretagne Afgiftsmedsættelser, der for længst ere optagne i Jordebogen, tagne med i Betragtning; men paa den anden Side er der ikke for de tillagte Jorders Vedkommende fradraget visse Procent i Afgifternes Kapitalværdi paa Grund af den tidligere Afgiftsmoderation, jfr. derimod Udregningen i Lovmotiverne ovenfor.